

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2012. évi október hó 5. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és a 2012. évi október hó 11. napján nyilvánosan kihirdette az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az emberölés büntette miatt **I.rendű vádlottás 3 társa** ellen indult büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 10.B.57/2010/305. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- IV.rendű vádlottat az ellene a Btk.166.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a), f) és i) pontjai szerint minősülő bűnsegédként elkövetett emberölés büntettének vádja alól felmenti;
- III.rendű vádlottszabadságvesztés-büntetését 12 (tizenkettő) év fegyházra súlyosbítja;
- a bűnjelként lefoglalt és megsemmisíteni rendelt robbanószerkezetekből származó anyagmaradványok lefoglalását megszünteti;
- az elsőfokú eljárásban a IV.rendű vádlottvonatkozásában felmerült 645.224 (hatszáznegyvenötezer-kettőszázhuszonnégy) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az utolsó előtti tárgyalási nap időpontja helyesen 2012. február 17.

A kiszabott szabadságvesztés tartamába I.rendű és II.rendű vádlottak vonatkozásában beszámítja az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is.

Kötelezi II.rendű és III.rendű vádlottat személyenként 18.000 (tizennyolcezer) forint másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére az államnak, míg IV.rendű vádlottvonatkozásában a másodfokú eljárásban felmerült 21.000 (huszonegyezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróságot III.rendű vádlottvonatkozásában összbüntetési eljárás lefolytatására hívja fel.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész I.rendű és III.rendű vádlottak terhére súlyosbításért, mindkét vádlottal szemben életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

I.rendű, valamint II.rendű vádlottfelmentés, védőik elsődlegesen törvényes vád hiányában az eljárás megszüntetése, másodlagosan felmentés-; III.rendű vádlottés védője elsősorban felmentés, másodsorban enyhítés-; IV.rendű vádlottés védője felmentés végett élt jogorvoslati kérelemmel.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az ügyészi fellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta, I.rendű, valamint III.rendű vádlottakkal szemben életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására tett indítványt.

A vádlottak védői a nyilvános ülésen a bejelentett jogorvoslati kérelmeknek megfelelő tartalommal szólaltak fel.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A Be.348.§ (2) bekezdése értelmében nem volt tárgya a felülbírálatnak a robbanóanyaggal és robbantószerrel visszaélés büntette miatt III.rendű vádlottal szemben hozott, és első fokon jogerőre emelkedett eljárást megszüntető rendelkezés.

A felülbírálat során a másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a IV.rendű vádlottra vonatkozó része a Be.351.§ (2) bekezdésének a), c), valamint d) pontjaira figyelemmel megalapozatlan: az a rendelkezésre álló bizonyítékok tényleges tartalmán alapuló, kellő részletességű és a logika szabályaival is összhangban álló értékelés hiányában felderítetlen, részben ellentétes az iratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése érdekében a megállapított tényállást a Be.352.§ (1) bekezdésének a) és b) pontja értelmében, részben az iratok tartalma, részben ténybeli következtetés útján kiegészítette, helyesbítette, illetve IV.rendű vádlottvonatkozásában eltérő tényállást állapított meg. Ez utóbbi vádlott tekintetében a Be.352.§ (3) bekezdésében írt felhatalmazással élve a bizonyítékokat - a fellebbezési eljárásban lefolytatott bizonyítás hiányában is - az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelte.

A másodfokú bíróság mellőzte a tényállásból az elsőfokú ítélet 9. oldal 4. bekezdésének első és második mondatát. Helyébe a következő szöveg lépett: a III.rendű vádlotthosszabb ideje ismerte és kapcsolatban is állt ai

Rendőrkapitányság állományában szolgálatot teljesítő tanú1-ell. Többször találkoztak és telefonon is több alkalommal beszéltek egymással, így 2008. október 9-én is. Kapcsolatuk jellege és az ezen a napon folytatott beszélgetések pontos tartalma azonban az eljárás során nem volt feltárható.

A másodfokú bíróság az ítélet 10. oldal 3. bekezdését, az első tagmondat kivételével mellőzte.

Az ítélet 10. oldal 4. és 5. bekezdéseit mellőzte, helyükbe a következő szöveg került:

A II.rendű vádlott23 óra 45 perc körüli időpontban érkezett autca számú házhoz. A két szobából, konyhából és fürdőszobából álló épület utcával párhuzamos homlokzatán két ablak található; mindkettő háromosztatú, egy duplaszárnyú és egy önállóan nyitható, egyszárnyú részből áll. Az ablakok dupla szárnyú részét fehér színű, leengedett állapotban lévő műanyag redőny fedte, míg a szimpla szárnyak fedetlenek voltak. A szembenézetből bal oldali ablak mögött a ház kisebb szobájában (nappali) sötét volt, míg a jobb oldali ablak mögötti nagyobb (háló) szobát a működő televízió megvilágította. Miután a szabadon, egyrétegű üvegből álló, szimpla ablakszárny előtt a függöny sem volt elhúzva, a hálósoba helyiségbe a kerítésen kívülről - melynek nagykapuja egyébként nyitott állapotban volt - be lehetett látni, még a szinte összefüggő falat alkotó tuják takarásából is.

A II.rendű vádlott- testvére, I.rendű vádlott kérését teljesítve - a kézigránátot kibiztosította és azt legfeljebb 3 méteres távolságból - a kerítésen kívülről, a tuják között állva, avagy a kerítésen belülről - a fentebb említett fedetlen ablakszárnyon keresztül, annak üvegét betörve a nagyszobába dobta. A robbanást követően II.rendű vádlotta helyszínről elmenekült.

A másodfokú bíróság az ítéleti tényállás 11. oldal utolsó előtti bekezdéséből a IV.rendű vádlottra történő utalást mellőzte.

A Baranya Megyei Főügyészség a 2010. február 10-én kelt M.I.B.2994/2008/57-I. számú határozatával II.rendű és IV.rendű vádlottvonatkozásában robbanóanyaggal és robbantószerrel visszaélés bűntette miatt a nyomozást a Be.190.§ (1) bekezdésének a) pontja alapján - bűncselekmény hiányában - megszüntette.

(Elsőfokú bíróság iratainak 1/I. sorszáma alatt.)

A fentiek szerint kiegészített, helyesbített, illetve eltérő tényállás most már mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az I.rendű vádlott és II.rendű vádlottak védekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az ítéleti tényállás megalapozottságának vizsgálata előtt a másodfokú bíróság arra kíván utalni, hogy a felülbírálatnak eljárásjogi akadálya nem volt. Az elsőfokú

bíróság ugyanis helyesen járt el, amikor a Be.332.§ (1) bekezdésének d) pontjában írt törvényes vád hiánya okából nem szüntette meg az eljárást. Az ítéletet ezért - szemben a védelmi indítványokkal - nem kellett a Be.373.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján hatályon kívül helyezni.

A kérdéskör érintése az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos kimerítő, szakszerű, az eljárási törvény rendelkezéseivel, valamint az e körben kialakult ítélkezési gyakorlattal is összhangban álló érvelése után azért vált szükségessé, mert I.rendűs II.rendű vádlottak védői a fellebbezési eljárásban is elsődlegesen a törvényes vád hiányára hivatkoztak. A másodfokú bíróság ezért - röviden - az alábbiak hangsúlyozását tartotta szükségesnek:

Nem tekinthető a Be.2.§ (2) bekezdésében írt szabályok sérelmének, ha a vádirati tényállás a megtörtént események valamennyi - köztük esetleg jogi jelentőséggel bíró részletére - azért nem tartalmaz határozott és egyértelmű adatot, mert ezt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az ügyész álláspontja szerint nem lehet megnyugtatóan megállapítani. (Például az elkövetési idő meghatározható év, hó, nap és percnyi pontossággal, de oly módon is, hogy a cselekmény elkövetése valamilyen időhatárok között, pontosabban meg nem határozható időpontban történt.) Így a vádiratban egyes releváns mozzanatok vonatkozásában is megengedett az olyan megfogalmazás, amely nem tartalmaz határozott állásfoglalást abban a kérdésben, hogy egy adott magatartás pontosan melyik vádlott cselekvőségéhez köthető. Nagyszámú eseti döntés fejt ki azt a jogelvet, hogy több személy, akarategységben véghezvitt bántalmazó tevékenysége esetén valamennyien a legsúlyosabb eredményért társtettesként tartoznak büntetőjogi felelősséggel akkor is, ha nem állapítható meg pontosan, hogy melyikük okozta a legsúlyosabb sérülést. Az a körülmény, hogy bizonyos kérdésekben nem lehet megnyugtatóan állást foglalni - a védők érvelésével szemben - tehát nem jelenti a törvényes vád hiányát.

Természetesen mindez nem zárja ki azt, hogy a vádiratban eldöntetlen kérdésekben a bíróság - a bizonyítási eljárás eredményeként - utóbb mégis állást foglaljon, a vádirati tényállástól a vád keretei között eltérően, és ennek jogi következményeit levonja. Ez történt a szóban forgó esetben is.

Végül nem jelenti a törvényes vád hiányát, ha a vádirati minősítés nem felel meg minden részletében a vádirati tényállásnak.

Helyesen utalt I.rendű vádlottvédője arra, hogy két személy egyszerre egy kézigránátot nem tud eldobni, illetve amennyiben nem volt eldönthető, hogy II.rendű vagy IV.rendű vádlott dobta be a kézigránátot a sértettek házába, úgy mindkét elkövetővel szemben a Btk.21.§ (2) bekezdése szerinti bűnsegédi bűnrészesség miatt kellett volna vádat emelni, nem pedig a Btk.20.§ (2) bekezdése szerinti társtettesként. Ennek ugyanakkor - szemben a védő érvelésével - a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem lett volna akadálya a tettesi alapcselekmény hiánya; hiszen valamelyik vádlott a kézigránát eldobásával tettesi

magatartást tanúsított, az ügyész mindössze a dobó személyének kérdésében nem tudott állást foglalni. A Baranya Megyei Főügyészség kétségtelenül nem a fenti minősítést alkalmazta vádiratában a II.rendű és IV.rendű vádlottakkal szemben. Ez azonban a törvényes vád kérdéskörén kívül eső, az elsőfokú bíróságot nem korlátozó körülmény.

Az elsőfokú bíróság az igen kiterjedt, helyenként a szükségesnél is szélesebb körű bizonyítási eljárást túlnyomórészt az eljárási törvény rendelkezéseinek megtartásával folytatta le. A bizonyítékokat az alább részletesen kifejtendő kivételektől eltekintve a logika szabályainak megfelelően értékelte, és meggyőző érveléssel adta indokát I.rendű és II.rendű vádlottak védekezése elvetésének. E körben tehát indokolási kötelezettségét is teljesítette.

Mindenekelőtt helyesen jutott arra a megállapításra, hogy a utca szám alatti családi ház hálósobájában bekövetkezett robbanást az utcáról, a csukott ablakszárnyon keresztül bedobott kézigránát idézte elő. Tágabb értelemben erre kellett következtetni III.rendű és IV.rendű vádlottak következetes és egyéb bizonyítékokkal is alátámasztott vallomásából, mely szerint a robbanás előtt mintegy két órával III.rendű vádlottazi otthona előtt abból a célból adott át egy kézigránátot II.rendű vádlottnak, hogy azzal **sértett1** ingatlanán robbantást hajtson végre. Ezzel azonos - és csak ilyen - következtetést lehetett azonban levonni a robbanás helyszínén feltárt, illetve ezeket értékelő bizonyítékok szűkebb köréből is: a helyszínt átvizsgáló, szakértelemmel rendelkező személyek, **szakértő1**, **tanú2**, **tanú3** tanúvallomásából, **szakértő2** tűzszerész-szakértő több alkalommal kiegészített, tárgyaláson szóban is megerősített szakvéleményéből, a helyszíni szemle adataiból, **tanú4** és **tanú5** közvetett tanú, illetve a kiküldött bírő által kihallgatott két további gyermekkorú tanú vallomásából, **szakértő3** és **szakértő4** orvosszakértők, végül **szakértő5** valamint **szakértő6** szerológus szakértők véleményéből.

A helyszíni szemle során a ház nagyszobájában ugyan a kézigránát egyéb lényeges alkatrészeit hiánytalanul megtalálták, a biztosító szeget és a kihúzógyűrűt a leg gondosabb kutatás ellenére sem sikerült utóbb fellelni. Miután a szobából ezeket az alkatrészeket senki sem vihette ki: nyilvánvaló, hogy a kézigránát kibiztosítása és eldobása az utcán, a sértettektől különböző személyek által történt. **Tanú4** végig következetesen és határozottan állította, hogy a lakás három helyen rögzíthető ajtaját lefekvés előtt bezárták, azt belülről ő nyitotta ki a robbanást követően. Ennek ellenkezőjét feltételezni a bűncselekmény elkövetésének késői időpontjára figyelemmel teljesen életszerűtlen is volna. Nem volt megalapozott adat arra vonatkozóan, hogy bárki a lakásba belopózva a szobában robbantotta volna fel a kézigránátot, mint ahogyan azt I.rendű vádlottés védője feltételezte. A kívülről történt bedobás tényét támasztotta alá az a körülmény is, hogy a kitört ablakból származó üvegtörmelék nemcsak a szobán kívül, hanem azon belül, a belső ablakpárkányon, valamint a gyermekek által használt ágyon is fellelhető volt. Ez pedig a robbanással nem, mindössze a gránát kívülről a zárt üvegtáblába való

dobásával volt magyarázható. Ezt a tényt az I.rendű vádlott védőjének álláspontjával szemben a helyszíni szemérről készült jegyzőkönyv, **tanú2**, **tanú4** tanúvallomása, a tűzszerész-szakértő véleménye, az annak mellékletét képező fénykép- és a helyszíni szemle során készített filmfelvétel is kétséget kizáróan igazolta.

A robbanás helye pontosan rekonstruálható volt annak nyomai, illetve a két elhunyt sértett sérülései alapján. Így kétséget kizáróan megállapítható volt az is, hogy a robbanás nem a **sértett2** teste alatt, hanem mellette, tőle mintegy 30 cm-re, **sértett1** közvetlen közelében történt. A robbanás, illetve a gránát elműködtetése nem történhetett tehát a gyermekek ágyának takarója alatt. A gránát működésbe hozatala és felrobbanása között eltelt mintegy 4 másodperc alatt tudatos elhárító tevékenység, ellenintézkedés - különösen laikus személy részéről - elképzelhetetlen. Ekként semmi nem utalt arra az I.rendű vádlottvédője által előadott feltevésre, mely szerint a robbanás a gyermekek gránáttal való játszadozása közben, véletlenszerűen következett volna be. Ez nevezettek életkora, valamint a robbanás időpontja miatt sem volt elképzelhető. A gyermekek egybehangzó vallomása szerint gránátot még sohasem láttak, a robbanás idején aludtak és annak zajára ébredtek fel. Azt sem támasztotta alá megalapozott adat, hogy a véletlenszerűen működésbe hozott kézigránátot **sértett2** hatástalanította volna oly módon, hogy arra ráfeküdve védte meg gyermekeit a robbanás következményeitől. Minden az ügyben feltárt adat ezzel ellentétes következtetés levonására adott alapot.

Szakértő2 tűzszerész-szakértő véleménye szerint a három méteren belüli dobás esetén elképzelhető - a távolság csökkenése esetén egyre nagyobb valószínűséggel -, hogy a gránát és az elsütőkar együttesen áthatoljon a zárt ablak üvegén. Az eldobás helyének kérdésében is némileg helyesbítésre szorult az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás; konkrét adat hiányában nem volt ugyanis eldönthető, hogy a kerítésen kívülről vagy azon belülről, közvetlen közléről dobták-e el a kézigránátot. Annak alapján, hogy a gránát és az elsütőkar együttesen törte át az üveget - a tűzszerész-szakértő véleményéből levonható következtetésekre is figyelemmel - valószínűbb a kerítésen belülről, de nem zárható ki a kívülről való dobás ténye sem.

A másodfokú bíróság nem értett egyet I.rendű vádlott védőjének az elsőfokú bíróság előtt megfogalmazott azon felvetésével sem, mely szerint az elkövetéshez használt kézigránát önvédelmi fegyver volna. A *védő* kézigránát elnevezés ugyanis nem erre, hanem a fegyvernek az ún. *támadó* kézigránáthoz viszonyított nagyobb hatóerejére utal. Az ún. védő kézigránát nagyobb hatósugara, hatóereje azon az elgondoláson alapul, hogy az azt használó személy maga fedezékben, védekező állásban tartózkodik és kevésbé van kitéve a gránát repeszhatásának, mint - az éppen ezért kisebb erejű - támadó kézigránát esetében.

A másodfokú bíróság megítélése szerint képtelenség annak feltételezése is, hogy az élettársával és négy kiskorú gyermekével egy kétszobás családi házban lakó

sértett1 egy esetlegesen ellene irányuló támadást olyan kézigránáttal kívánt volna elhárítani, melynek használata esetén a tizenöt méteres sugarú körön belül tartózkodó személyek halálával kell számolnia.

Az I.rendű vádlott védője által képviselt és fentebb ismertetett álláspont egyes elemeinek alátámasztására látszólag alkalmas két körülmény - a kézigránát elsütőkarjának a gyermekek ágyán, a takaró alatti feltalálása, illetve az azon azonosított, **sértett2**től származó biológiai anyagmaradvány - tekintetében az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményével és a logika szabályaival összhangban álló, ugyanakkor a gránát gyermekek általi véletlen elműködtetését cáfoló magyarázatot adott.

Az elsütőkar feltalálási helyén, de a szoba területének nagy részén is a robbantás hatására a sértettektől származó vérszenyveződések maradtak hátra. E körülmény alapján nagy valószínűséggel állítható, hogy az azonosított anyagmaradvány is így módon, **sértett2** sérülései folytán került az alkatrészre. Annak takaró alá kerülésére pedig elfogadható magyarázatot jelent az ágyon fekvő, betakart gyermekek robbanás utáni menekülése. Az elsütőkar tehát a takaró felkelés közbeni szükségszerű elmozdítása folytán kerülhetett feltalálási helyére. Hangsúlyozni szükséges azt is, hogy a kérdéses ágy a gránát dobási irányába, tehát a gránát elhajításának helyétől a robbanás helyéig húzott egyenes vonalába esett, ami ugyancsak a kintről történő dobás tényét támasztja alá.

Félreérthetőnek találta a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet 18. oldal utolsó és 19. oldal első bekezdésében található érvelést, mely szerint a törvényes vád keretei között az elsőfokú bíróság lehetőségei korlátozottak lettek volna a cselekmény más személyek által történő elkövetésének vizsgálatában. Nem volt ugyanis akadálya annak, hogy az elsőfokú bíróság olyan, a vádlottakat mentő bizonyítékokat kutasson fel, amelyek esetleg rajtuk kívül álló más személyek büntetőjogi felelősségét vetették volna fel. A Be.2.§ (3) bekezdése ugyanis mindössze azt zárja ki, hogy a bíróság ilyen személy - akivel szemben nem emeltek vádat - büntetőjogi felelősségéről *döntsön*. Hangsúlyozni szükséges ugyanakkor, hogy megalapozott bizonyíték formájában ilyen adat az eljárás során nem merült fel. A nyomozó hatóság ugyanis az eljárás kezdeti szakaszában - miután az elkövetők személyére vonatkozó érdemleges, használható információval nem rendelkezett - a legnagyobb körültekintéssel és alapossággal kezelte a tudomására jutott valamennyi, akár a legképtelenebb szóbeszéden alapuló adatot is. Valamennyi látókörébe került okot kivizsgált, az érintett személyeket azonosította, felkutatta, majd tanúként kihallgatta. Vallomásaikat ellenőrizte, az azokban szereplő újabb személyeket is kihallgatta, szükség esetén további bizonyítási cselekményeket is végzett. Ennek eredményeként valamennyi feltételezés megnyugtatóan lezárhatóvá vált, az eljárás alapját képező bűncselekmény gyanúja egyik érintett vonatkozásában sem vált megalapozottá.

Kétségtelen tény, hogy **sértett1** az elemi együttélési szabályokat, az alapvető erkölcsi normákat és helyenként a büntető anyagi jogot is sértő életvitele

következtében több személlyel került konfliktusba, haragos viszonyba. A lefolytatott igen széles körű bizonyítási eljárás eredményeként mégis csak az I.rendű vádlottesetében vált bizonyossá, hogy ennek megtorlása képpen tettlegességre, bosszúállásra határozta el magát, ennek végrehajtása érdekében általa sem vitatottan szervező tevékenységbe kezdett. Az a tény sem nyert bizonyítást, hogy **sértett1** bárki támadásától tartott volna a halála előtt. Ennek az ellenkezőjét igazolják a bűncselekmény helyszínén feltárt körülmények: a vádbeli éjszakán a családi ház kerítésének nagykapuja még becsukva sem volt, illetve az udvaron tartott kutya meg volt kötve.

I.rendű vádlottnak az utolsó szó jogán elmondott felszólalására, illetve **tanú6** tanúvallomására figyelemmel a másodfokú bíróság szükségesnek tartotta külön is kiemelni, hogy a nyomozás során az azonos tartalmú bizonyítékok alapján megnyugtatóan tisztázhatóvá vált **sértett1** viszonya élettársa rokonaihoz, ai családhoz is. Ennek lényege szerint a sértettek élettársi kapcsolatát **sértett2** családja kezdettől fogva ellenezte, tiltotta; mivel azonban megakadályozni nem tudta, a kapcsolatot mindkettejükkel megszakította. A haragos viszony az idő múlása - a bűncselekmény elkövetéséig mintegy 7 év telt el -, a három gyermek megszületése és a nagyszülők betegsége folytán fokozatosan enyhült, majd megszűnt. Bár **sértett1**et továbbra sem fogadták be, **sértett2** viszonya rendeződött családjával. Különösen leánytestvérével, **tanú7**el alakított ki jó kapcsolatot, akit rendszeresen felkeresett, és aki anyagilag is folyamatosan támogatta őt. Éppen ezért képtelenség annak feltételezése, hogy a család tagjai 2008. november 18-án, az élettársi kapcsolat létesítése után 7 évvel olyan módon kívántak volna bosszút állni **sértett1**en, hogy ennek során **sértett2** - a leányuk, illetve testvérük - is életét veszíti; a három gyermek - az unokáik, akiket a szülők halála óta ők nevelnek - pedig csak a csodával határos módon maradnak életben.

A lehetséges elkövetők egyikeként **tanú6** akként került a nyomozó hatóság látókörébe, hogy amikor a bűncselekmény után a sértettek hozzátartozói - **tanú5** valamint ai család tagjai - egyi benzinkútnál találkoztak, valaki megemlítette, hogy tudomása szerint **tanú6** a közelmúltban kézigránátot akart vásárolni. Ismertté vált az is, hogy 2007 decemberében közte és **sértett1** között a Megyei Kórházban dulakodásra került sor. A nyomozás során kétséget kizáró módon bizonyítást nyert, hogy **tanú6** a bűncselekmény elkövetője nem lehet. 2008. november 18-án ugyanis Ausztria és Németország területén tartózkodott, ahol több bűncselekményt is megvalósított.

Tanúként történő kihallgatására első ízben 2008. november 21-én - hazaérkezése után - került sor (nyomozati iratok 3959-3969. oldalain). Ennek során elmondta, hogy **sértett2** családja már belenyugodott a sértettek élettársi kapcsolatába, saját lányuknak és unokáiknak bizonyosan nem kívántak ártani. Beszélt arról is, hogy a kórházi incidenst ő kezdeményezte **sértett1**el szemben. Ennek okát abban jelölte meg, hogy a sértett börtönbe juttatta a testvérét. 2008. november 24-én hallgatták ki második alkalommal - a városban mint a bűncselekmény lehetséges elkövetőjével szemben terjedő és tudomására jutott híresztelések miatt ekkor már indulatos -

tanú6ot. (Állításával ellentétben az erről szóló jegyzőkönyv is megtalálható a nyomozati iratok között, azoknak 3979-3983. oldalain.) Ekkor a korábbiaktól eltérően azt állította, hogy **tanú8** és **tanú9** arra bízta: ölje meg **sértett1**te, „vágja le a lábát”. Elismerte azt is, hogyban ésban keresett kézigránátot, ennek soránval (III.rendű vádlott)is beszélt, de az általa kért 50.000 forintot soknak tartotta. A gránátra azonban fegyvergyűjtőként lett volna szüksége, azzal nem bűncselekményt kívánt elkövetni. Végül a tárgyaláson már azt állította, hogy a család **sértett1** felrobbantásával bízta meg. Később azt is elmondta, hogy megöléséhez egy kést is átadtak neki, illetve a kórházi incidenst is ők szervezték meg közöttük (267. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2-7. oldalain).

Vallomásának folyamatos változtatására elfogadható magyarázatot adni nem tudott, az általa utóbb elmondottakat minden érintett személy cáfolta; ezen túlmenően előadása a fentebb hivatkozott egyéb bizonyítékokkal is szemben áll. Mindezekre tekintettel - figyelemmel bűnöző életvitelére és a rá vonatkozó tanúvallomásokból kirajzolódó személyiségére is - helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor módosított vallomását nem fogadta el ítélezése alapjául.

I.rendű és II.rendű vádlottak cselekvőségére térve azt szükséges hangsúlyozni, hogy a másodfokú bíróság a velük szemben rendelkezésre álló döntő bizonyítékoknak III.rendű és IV.rendű vádlottak terhelő vallomásait tekintette. Helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor I.rendű és II.rendű, illetve III.rendű és IV.rendű vádlottak vallomásait önmagukban és az egyéb bizonyítékokkal egybevetve vizsgálta, és ennek eredményeként az utóbbi két vádlott előadásának tulajdonított bizonyító erőt. Ennek egyik hangsúlyos indoka az említett vádlottak vallomásainak következetessége volt.

A III.rendű és IV.rendű vádlottak az ügy lényeges körülményeire nézve az eljárás során mindvégig egyező tartalommal nyilatkoztak. Így vallomásuk következetes volt a I.rendű és II.rendű vádlottakkal való kapcsolat jellegére, történetére, a velük való találkozások számára, ai látogatásra és annak során a sértettek házáról történő fénykép készítésére, végül a bűncselekmény elkövetésének éjszakáján történt eseményekre nézve is. Kétségtelenül fellelhetők voltak előadásaikban kisebb, az időmúlással is magyarázható következetlenségek, pontatlanságok, ezek azonban vallomásaik hitelességét nem érintették. Nyilatkozataikat a szembesítések alkalmával is határozottan, minden ellentétesen vallomást tévő személlyel szemben fenntartották.

A III.rendű vádlotta tanúként előadottakat első gyanúsítottkénti kihallgatásakor ugyan visszavonta, azonban ezt később a meggyanúsítás felett érzett haragjával magyarázta. Ezt követően mindvégig a tanúként is elmondottakat képviselte, ezért az említett módosításnak nem kellett a szavahihetőségét érintő jelentőséget tulajdonítani.

Hangsúlyozni szükséges azt is, hogy az eljárás során tett vallomásaival III.rendű vádlottonmagára, IV.rendű vádlottpedig - a nyilvánvaló érzelmi kötődése ellenére - élettársára terhelő adatokat közölt, ami ugyancsak növelte kijelentéseik bizonyító erejét, hitelességét. Helytelenül utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy IV.rendű vádlott nyilatkozataiban több ellentmondás lenne feltárható. Ilyeneket ugyanis a másodfokú bíróság nem észlelt. Ellenkezőleg, azok az ügy lényeges körülményeire nézve az eljárás folyamán mindvégig egyezők voltak.

Az I.rendű és II.rendű vádlottak esetében ugyanakkor ennek éppen az ellenkezője volt megfigyelhető. Kihallgatási jegyzőkönyveiket áttekintve jól érzékelhető, hogy a III.rendű vádlottszemélyére, a vele telefonon és személyesen fenntartott kapcsolatra, annak indokára vonatkozó adatokat igyekeztek a nyomozó hatóság elől elhallgatni. Ezeket a tényeket csak a cáfolhatatlan, objektív bizonyítékokkal történő szembesítésüket követően ismerték el. Őrizetbe vételükre 2009. február 27-én került sor, vallomásaik azonban csak a hatodik, illetve a hetedik kihallgatásukat követően, 2009. május 28-án kerültek egymással összhangba. Helyesen hivatkozott tehát az elsőfokú bíróság arra, hogy „csepegtették” az információkat és a III.rendű vádlottal fennálló kapcsolatukat csak a híváslisták adatainak eléjük tárása után ismerték el.

Az I.rendű vádlottvallomásait áttekintve, öt első alkalommal 2008. december 4-én tanúként hallgatták ki, ekkor a sértettekhez fűződő kapcsolatáról beszélt. 2009. február 27-én került sor a második kihallgatására, ezúttal már gyanúsítottként. Ekkor a **sértett**1-el szemben megromlott viszonyának további részleteit tárta a hatóság elé. Elmondta, hogy községben egyszer járt, amikor a lányát vitte oda táncolni; a községben ismerőse nincsen. A 2009. március 11-én tett harmadik vallomásában vitatta, hogy a II.rendű vádlottat gépkocsijávalba vitte volna. Tagadta a III.rendű vádlottal fennálló ismeretségét, annakre hozatalát a sértett házában megtekintése érdekében. A negyedik alkalommal, 2009. április 9-én rögzített előadása szerint nem tudott arról, hogy a II.rendű vádlottkapcsolatban állt a III.rendű vádlottal. A 2009. április 23-án történt ötödik kihallgatásakor kétségeit hangoztatta a grafometriás és a poligráfos hazugság-vizsgálattal összefüggésben, mivel az üggyhez semmi köze. Mindössze a hatodik kihallgatása alkalmával, 2009. május 14-én ismerte el először, hogy segítséget kért a II.rendű vádlottól a sértettel szembeni problémája megoldásához. Megvallotta a testvérévelba történő leutazását, majd a III.rendű vádlott.....re hozatalát. Az 50.000 forintot elmondása szerinti házában adta át a II.rendű vádlottrészére. 2009. május 28-án a III.rendű vádlottrészére történő lőszertadás tényét tárta fel, míg 2009. október 9-én, a nyolcadik kihallgatásáról készült jegyzőkönyvben foglaltak szerint 2008. november 18-án, névnap köszöntés céljából kereste fel édesapját és testvérét, a II.rendű vádlottat annaki lakásán.

Ugyanez a következetlenség jellemezte a II.rendű vádlottvallomásait is. 2009. február 27-én hallgatták ki első alkalommal: ekkor tagadta, hogy az I.rendű vádlott megkérte volna a közte és a sértett közötti nézeteltérés rendezésére és bármi köze lenne az üggyhez. 2009. március 3-án, második kihallgatása során elmondta: tudja

hol van, de nem emlékszik arra, hogy járt volna a faluban. Nem tudta felidézni a III.rendű vádlottal fennálló ismeretségét. Majd a kapcsolatot feszegető kérdések közben szünetet kért, és a védőjével való tanácskozás után elismerte, hogy a bemutatott fotón szereplő III.rendű vádlottat látásból ismeri, egyszer találkozott vele tambura vásárlás céljából. Nyilatkozata szerint ez 2008 nyarán történt, 10-15 percet beszéltek egymással, azóta nem látta a III.rendű vádlottat. 2009. március 12-én, a harmadik kihallgatásáról készült jegyzőkönyv szerintban senkinek nem tett említést az I.rendű vádlott és **sértett**¹ konfliktusáról, senkit nem szállítottak személygépkocsivalbólre a sértett házának megmutatása érdekében, végül senkinek nem adott megbízást kézigránátos támadásra, illetve robbanószer beszerzésére. A 2009. március 18-án tett negyedik vallomásában nem emlékezett a III.rendű vádlottal folytatott nagyszámú telefonos beszélgetésre, illetve szöveges üzenetekre; nem tudta feleleveníteni, hogy 2008. november 13-ánban járt volna; azt sem, hogy a bűncselekmény elkövetésének napján miért hívta kétszer is a III.rendű vádlottat. A 2009. május 11-én történt hatodik gyanúsított ki hallgatása alkalmával mondta azt, hogy 2008 nyarán találkozott a III.rendű vádlottal, amit tambura vásárlási szándékával magyarázott.

Először a 2009. május 28-án tett hetedik vallomásában ismerte el, hogy 2008 nyarán I.rendű vádlottalóban felkereste őt; olyan személy felől érdeklődött, aki „ráijesztene” a sértettre. Ekkor ismerte el azt is, hogy I.rendű vádlottal - annak személygépkocsijával - ketten utaztakba, majdre, ahol megmutatták a sértett házát a III.rendű vádlottnak, aki fényképet is készített róla. Nyilatkozott ezen túlmenően arról, hogy 50.000 forintot adott átban III.rendű vádlottrészére. Előadása szerint a bűncselekmény napján a tambura vásárlással összefüggésben hívta fel telefonon a III.rendű vádlottat.

A fent ismertetett adatok tehát alátámasztották az elsőfokú ítéletnek az I.rendű és II.rendű vádlottvallomásaival összefüggésben írt értékelését. Nyilvánvalóvá vált, hogy az említett vádlottak jelentős tények elhallgatására, saját cselekvőségüket illetően a hatóság megtévesztésére törekedtek.

A másodfokú bíróság a vádlotti vallomásokat alátámasztó vagy cáfoló egyéb bizonyítékok körében hangsúlyos szerepet tulajdonított a III.rendű vádlottvonatkozásában 2009. február 24. és március 1. között titkos adatszerzés keretében végzett fogdalehallgatás eredményének. E beszélgetések tartalmi elemzése alapján nyilvánvaló a másodfokú bíróság számára, hogy a III.rendű vádlotta hangrögzítés tényéről nem bírt tudomással. Amennyiben ugyanis a lehallgatás ismeretében I.rendű és II.rendű vádlottakat kívánta volna - hamisan - a bűncselekmény gyanújába keverni: ezt nyilvánvalóbban egyértelműbb és leplezetlenebb módon tette volna.

A beszélgetések háttere, kiindulópontja teljesen egyértelmű: a III.rendű vádlottrészletes információkkal rendelkezik ai kézigránátos támadásról.

Abban bízok, hogy amennyiben ismereteit megosztja a nyomozó hatósággal: ai betöréssel kapcsolatos ügyét „elejtik”, illetve nem fogják felelősségre vonni a kézigránát átadása miatt sem.

Ugyanakkor a lehallgatási anyagban található konkrétumok teljes egészében megegyeznek a III.rendű és IV.rendű vádlottak vallomásainak legdöntőbb állításaival, illetve teljes egészében összhangba hozhatók azokkal: tőle származik a gránát; a bűncselekmény elkövetésekor otthon tartózkodott, ezért nem fél híváslistájának ellenőrzésétől; ő az, aki mindent tud az ügyről. Tudja, hogy a gránát mikor és kinek lett átadva, ennek mi volt az indoka. Tudja, hogy a gránátot átvevő személy hová ment, mint csinált, ki irányította őt, hol lakik, mi a neve, honnan ismerik egymást. Utalt arra, hogy a két személy egyike nyugdíjas rendőr, aki ezért megérdemli a sorsát, (azt, hogy feltárja szerepét a hatóságok előtt). Említést tesz arról, hogy bizonyára **sértett2** apja (Kilences) is örülne annak, ha elmondaná neki azt, amit tud.

A III.rendű vádlottbeismerő, I.rendű és II.rendű vádlottakat terhelő vallomása ezen túlmenően összhangba hozható volt az elsőfokú bíróság által is részletesen elemzett híváslisták tartalmával. A híváslisták adatai ugyanakkor olyan fokban voltak terhelőek ez utóbbi két vádlottra nézve, hogy megismerésüket követően korábbi védekezésük megváltoztatására, rájuk nézve súlyosan terhelő tények elismerésére kényszerültek: ismeretségben és kapcsolatban álltak a III.rendű vádlottal, a **sértett1**el szembeni erőszakos fellépésre adtak neki megbízást, ezért 50.000 forintot ígértek, őtre, a sértett házához szállították stb.

A telefonos híváslisták adatainak áttekintése alapján II.rendűés III.rendű vádlottak közötti intenzív kapcsolattartás dokumentálható volt:

A II.rendű vádlotta 2008. évi november hó 2. és a cselekmény elkövetése, a 2008. évi november hó 18. napja között összesen 15 alkalommal állt szóban, illetve üzenet útján telefonos kapcsolatban a III.rendű vádlottal. [November 2-án, november 3-án két ízben, november 5-én, november 12-én két esetben (22.16 és 21.17), november 13-án öt (08.03, 17.52, 18.03, 19.42 illetve 22.17)-, november 17-én két (22.57 és 22.58)-, november 18-án pedig három alkalommal (08.45, 20.30, 21.48).]

A II.rendűés III.rendű vádlottkapcsolattartása összhangba hozható volt I.rendűés II.rendű vádlotttelefonos összeköttetésével. Több olyan hívás is azonosítható volt, melyek azt igazolták, hogy II.rendű vádlotta III.rendű vádlottal történő beszélgetése után rövid idővel felhívta testvérét, I.rendű vádlottat is, illetve olyan híváskombináció is előfordult, amikor I.rendűés II.rendű vádlottak telefonos kapcsolatát követte a III.rendű vádlottfelhívása. Az előző esetre példa a II.rendű vádlottnak 2008. november 13-án egyi telefonfülkébe irányuló hívása (08.03 perckor). A II.rendű vádlottugyanezen a napon megjelent a faluban, ahol felkereste a III.rendű vádlottat, majdból hívta I.rendű vádlottat. A 19 óra 42 perckor történő hívás helyét a II.rendű vádlott híváslistájánaki cellainformációja

igazolta. Ugyanilyen kapcsolattartás történt a bűncselekmény elkövetése után két nappal, november 20-án; 20 óra 23 perckor a III.rendű vádlotthívást kezdeményezett a II.rendű vádlottfelé a IV.rendű vádlottmobiltelefonjáról, majd a beszélgetés befejezése után a II.rendű vádlottfelhívta az I.rendű vádlottat. 2008. november 17-én este I.rendű és II.rendű vádlottak intenzív üzenet-váltásai után az utóbbi vádlott még két üzenetet (22.57-kor valamint 22.58-kor) továbbított III.rendű vádlott részére.

A bűncselekmény elkövetésének napján (november 18-án) a II.rendű vádlottal 8 óra 45 perckor 48 másodperces telefonbeszélgetést folytatott a III.rendű vádlottal, majd 20 óra 30 perckor újabb 20 másodpercet beszéltek egymással. 21 óra 48 perckor a III.rendű vádlott sikertelenül hívta otthonából a II.rendű vádlottat. Ebből a sikertelen hívásból levonható volt az a következtetés, hogy a II.rendű vádlott telefonja ekkor már nem volt bekapcsolva. Azt is igazolta az említett hívás, hogy az érintett vádlottak tartózkodási helye nem egyezett meg, tehát a II.rendű vádlott még, vagy már nem tartózkodott a III.rendű vádlott társaságában.

A fentebb kiemelt, korántsem teljes körűen bemutatott hívásadatok is fontos, objektív terhelő bizonyítékok szolgáltak I.rendű és II.rendű vádlottakkal szemben, egyúttal alkalmasak voltak a III.rendű és a IV.rendű vádlottak vallomásának alátámasztására is. A telefonos kapcsolat intenzitása, időpontjai nyilvánvalóan nem magyarázhatók a II.rendű vádlott előadásában szereplő - önmagában is teljesen életszerűtlen és egymást is kizáró - tambura-, illetve fűrészvásárlás szándékával. A vádlottak közötti - konspirációra utaló elemet sem nélkülöző - kapcsolat további sajátossága volt, hogy az a bűncselekmény elkövetési időpontjához közeledve volt a legintenzívebb, utána gyakorlatilag megszűnt.

A fentiekkel megegyező, azonos irányba mutató következtetések voltak levonhatók a négy vádlott poligráfos, illetve grafometriás hazugságvizsgálatának eredményéből is.

Az I.rendű és II.rendű vádlottak gyakorlatilag a cselekvőségük szempontjából legkritikusabb valamennyi kérdésre - kihez köthető a kézigránát bedobása, ki adott erre megbízást, mire irányult a megbízás stb. - minden esetben olyan válaszokat adtak, amelyeket sem a poligráfos szaktanácsadói, sem a grafometriás szakértői vélemény nem talált őszintének. A vizsgálatok eredménye - melyeket I.rendű vádlott esetében meg is ismételtek - nem volt összhangba hozható e vádlottak védekezésének leglényegesebb elemeivel.

Ezzel szemben III.rendű és IV.rendű vádlottak hazugságvizsgálata nem cáfolta, illetve alátámasztotta következetes vallomásukat, egyúttal ugyancsak súlyosan terhelő volt I.rendű és II.rendű vádlottakra nézve.

A III.rendű vádlotta kétféle vizsgálat során feltett, összesen 16 kérdés esetén a hazugságvizsgálatok eredménye szerint egy esetben sem adott félrevezető választ, és mindössze 4 olyan válasza volt, amelyek valóságtartalma nem volt eldönthető.

A IV.rendű vádlotta poligráfus vizsgálat egyetlen értékelhető eredménye értelmében tudott arról, hogy a kézigránátot a II.rendű vádlottdobta be a sértettek házába. A grafometriás vizsgálat hat kérdése közül négy esetben igaz, egy alkalommal nem igaz választ adott. További egy esetben a válaszadás valóságtartalma nem volt eldönthető.

A másodfokú bíróság számára ezért nem volt elfogadható az elsőfokú bíróság a III.rendű és a IV.rendű vádlottak hazugságvizsgálatainak értékelésére vonatkozó érvelése, amely a III.rendű vádlottesetében mindössze egyetlen - a IV.rendű vádlottra részben terhelő mozzanatot - emelt ki. Ebből vont le messzemenő következtetést, nem értékelte ugyanakkor a teljes vizsgálati anyag ezzel ellentétes eredményét.

A másodfokú bíróság mindenben egyetértett az elsőfokú bíróságnak a II.rendű vádlottalibi-igazolása vonatkozásában elfoglalt álláspontjával. Az egyes vallomások közötti eltérésekre utaló elsőfokú megállapítások mellett azt szükséges hangsúlyozni, hogy kívülálló személy nem támasztotta alá a családi összejövetel tényét. **Tanú10** nyomozati vallomása ezzel kifejezetten ellentétes volt, de a tárgyaláson tett nyilatkozata - melyben nyomozati terhelő előadásán próbált jól érzékelhetően tompítani - is alkalmatlan volt a születésnap ünnepség megtörténének bizonyítására.

Az alibi-igazolás valóságtartalmát kizárta a II.rendű vádlottés felesége közötti telefonkapcsolat kétségtelen ténye is. Emiatt elfogadhatatlan az a védekezés, hogy a házastársak egy helyszínen tartózkodtak volna a hívás időpontjában. A II.rendű vádlotttelefonja elveszésének lehetőségét cáfolta a szóban forgó híváshoz kapcsolódó 31 másodperces beszélgetés is. Ellene mond azonban ennek az is, hogy a II.rendű vádlottezt megelőzően III.rendű vádlottat hívta fel. Miután a 20 óra 34 perces hívást a II.rendű vádlott felesége kezdeményezte: kizárt az is, hogy ő kereste, nem találta volna a telefonját. Az ismertetett körülmények alapján az elsőfokú bíróság megalapozottan vetette el a II.rendű vádlottvédekezését.

Bár a III.rendű vádlottbűnösségét nem ismerte el, teljes ténybeli beismerő vallomást terjesztett elő. A felelősségére utaló tények a tanúként tett vallomásán túl főként társaival, I.rendű, illetve II.rendű vádlottakkal történt szembesítése során elhangzó kijelentéseiből váltak egyértelművé: a gránát átadásakor a II.rendű vádlottkijelentette: „ma kinyírom őket” (nyomozati iratok 5539., 5563. oldalain), az I.rendű vádlottazt mondta, hogy „fel kellene robbantani” (nyomozati iratok 5885. oldalán), hogy „robbantani kéne”, (nyomozati iratok 5887., 5889. oldalain); a cselekmény végrehajtását „nem vállaltam el, mert nem vagyok gyilkos” (nyomozati iratok 5875. oldalán, valamint 45. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 20. oldalán).

A fenti - ugyancsak nem a teljesség igényével idézett - nyilatkozatokból teljes bizonyossággal lehetett következtetni arra, hogy a III.rendű vádlott pontosan tudta a kézigránát átadásakor felhasználásának célját.

Hangsúlyozni szükséges ugyanakkor azt is, hogy a másodfokú bíróság nem észlelt olyan adatot, körülményt, amely akár a valószínűsítés szintjén magyarázatul szolgálhatna arra, hogy miért vádolná ilyen súlyú bűncselekmény elkövetésével hamisan éppen I.rendű és II.rendű vádlottat; ráadásul oly módon, hogy eközben saját cselekvőségét is feltárja.

A III.rendű vádlott az általa előadottak valóságtartalmát a **tanú1**i nyomozóval fennálló kapcsolatának feltárásával is igyekezett alátámasztani, a helyesbített tényállás szerint azonban ennek minden részletét nem sikerült feltárni. A híváslisták adatai szerint a III.rendű vádlott összesen hét alkalommal lépett telefonon összeköttetésbe az említett személlyel: 2008. október 9-én, október 20-án, október 21-én, október 22-én három alkalommal, valamint november 19-én 14 óra 28 perckor. Ezekből az időpontokból kitűnik, hogy éppen a II.rendű és a III.rendű vádlottak közötti legintenzívebb kapcsolat idején nem volt kontaktus a III.rendű vádlott és **tanú1** között. A III.rendű vádlott bűncselekmény elkövetését megelőző utolsó, 2008. október 22-ei hívása után csak a cselekmény elkövetése utáni napon beszélt **tanú1** el. A cselekmény végrehajtását közvetlenül megelőző időszakban tehát nem volt közöttük telefonos összeköttetés. A titoktartási kötelezettség alóli felmentés megghiúsulása folytán a beszélgetések konkrét tartalma sem volt feltárható. Ezért a kétséget kizáróan bizonyítható tények köréhez volt szükséges igazítani a tényállás tartalmát is.

A III.rendű vádlott védekezése szerint a **tanú1** el közölt adatok, elkövetési részletek feltárása után a rendőrséget mulasztás terheli azért, mert nem akadályozta meg a bűncselekmény végrehajtását. Ez felveti a tévedés, mint büntethetőséget kizáró ok fennállása vizsgálatának szükségességét.

A Btk.27.§ (2) bekezdése szerint ugyanis nem büntethető, aki a cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban a III.rendű vádlott alapos okkal nem bízhatott abban, hogy a rendőrség közbelépésével megakadályozza a bűncselekmény véghezvitelét. Bár a közte és **tanú1** közötti beszélgetések pontos tartalma nem volt rekonstruálható: az bizonyos, hogy a bűncselekmény elkövetése előtt utoljára 2008. október 22-én álltak telefonos kapcsolatban egymással. Ekkor még nyilvánvalóan nem közölhetett olyan részleteket **tanú1** el, amelyek lehetővé tették volna a rendőrség számára az ekkor még nem is ismert időben tervezett bűncselekmény megakadályozását.

A másodfokú bíróság a további tanúk, különösen a zárvatársak és az állítólagos szemtanúk vallomásának értékelése vonatkozásában mindenben egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával.

Így helyesen hivatkozott az elsőfokú bíróság **tanú11** tanúvallomására, aki mindvégig egyező és súlyosan terhelő vallomást tett I.rendű vádlott nevel.r. vádlottal szemben. Előadása szerint a bűncselekmény elkövetése előtt I.rendű vádlotta sértettel szemben érzett haragja miatt azzal fenyegetőzött, hogy kézigránátot hajít **sértett1** házába. A robbantás után pedig azzal a kéréssel fordult a tanúhoz, hogy ne említse más személy előtt a korábbi kézigránáttal kapcsolatos megjegyzését, mert az gyanúba keverheti.

Az IV.rendű vádlottvonatkozásában - az alábbiakban részletezendők szerint - elvetett tanúvallomások közül több tanú valóban terhelő nyilatkozatot tett I.rendű és II.rendű vádlottakkal szemben. Ki kell emelni ezek közül **tanú12** vallomását, aki több, kizárólag az említett vádlottak személyére illő jellegzetességről számolt be:i vezetéknévet jelölt meg az elkövetők egyikeként, akitnek hívnak, és akinek testvére rendőr. (II.rendű vádlottn lakik.)

Az elsőfokú bíróság tényállásának az I.rendű és II.rendű vádlottal kapcsolatos része több vonatkozásban is ténybeli következtetésen alapul. Ez azonban e vádlottak védőinek érvelésével szemben nem kifogásolható. A következtetések ténybeli alapjai ugyanis reálisak, illetve maguk a következtetések is megfelelnek a logika szabályainak.

A szóban forgó vádlottak célját illetően a III.rendű vádlottmár idézett vallomásai, **tanú11** tanúvallomása, illetve a kézigránát jellege és hatása alapján nincs ok annak feltételezésére, hogy a II.rendű vádlottne az I.rendű vádlottakarata és utasításai szerint járt volna el. E vádlottak a cselekmény elkövetése előtt és az után is folyamatos kapcsolatban álltak egymással, és az eljárás során nem merült fel olyan adat, amely arra utalt volna, hogy közöttük bármiféle ellentét, nézetkülönbség állt volna fenn.

Szükséges volt az I.rendű, valamint a II.rendű vádlottak tudattartalmának feltárása is. Az I.rendű vádlott, aki mintegy két évtizede volt **sértett1** családjának második szomszédja, saját vallomása szerint is járt a sértettek házában. Ismernie kellett tehát a ház beosztását, és tudnia kellett azt is, hogy a két szobából, konyhából, valamint fürdőszobából álló lakásban két felnőtt és négy gyermek lakik. Ezekkel a tényekkel a II.rendű vádlottnak is tisztában kellett lennie, hiszen rendszeresen felkereste az I.rendű vádlottat, és alapos okkal feltételezhető, hogy a vádlottak ezeket a körülményeket egymással megbeszélték. Az irányadó tényállás szerint a bekapcsolt tévé - önmagában is a lakók otthon tartózkodására utal - megvilágította a helyiséget, valamint az oda való belátást függöny sem takarta el. A bűncselekmény elkövetési ideje (23 óra 45 perc), valamint helye (a lakóház hálósobája) alapján a

II.rendű vádlottnak nyilvánvalóan számítania kellett arra, hogy a felnőttek a szobában vannak, illetve a lakás mérete alapján azzal is, hogy a gyermekek egy része is ott tartózkodik. E körülmények ismerete alapján az I.rendű vádlottnak is számolnia kellett azzal, hogy az ablakon át a házba dobott kézigránát a két felnőtt mellett a gyermekek halálát is előidézhethi.

A II.rendű vádlottaz irányadó tényállás szerint mintegy két órával a robbanás előtt azzal a céllal vette át a kézigránát, hogy azt a sértettekkel szemben használja. A hazugságvizsgálat eredménye a kézigránát bedobását megerősítő terhelő adatot szolgáltatott a II.rendű vádlottal szemben. A III.rendű vádlottállította, hogy a II.rendű vádlottutólag elismerte előtte a robbantás tényét. A II.rendű vádlottnem nevezett meg olyan személyt, akinek a gránátot tovább adta volna. A robbantásra az átvételt követően rövid időn, kettő órán belül ténylegesen sor is került. Az ügynek ezek az adatai mind abba az irányba mutattak, hogy a cselekmény végrehajtója, a kézigránát bedobója a II.rendű vádlott volt.

A fenti, valamint az egyebekben az elsőfokú bíróság által helyesen értékelt további bizonyítékok alapján nem maradt kétsége a másodfokú bíróságnak abban a kérdésben, hogy az I.rendű vádlottadott megbízást a bűncselekmény elkövetésére először a III.rendű vádlottnak. Miután utóbbi nem vállalkozott annak végrehajtására, azt a II.rendű vádlottvállalta magára, aki a megbízatásnak megfelelően a robbantást a III.rendű vádlott által rendelkezésére bocsátott kézigránáttal végrehajtotta.

Az I.rendű, valamint II.rendű vádlottvédői fellebbezéseikben - az eljárásjogi kifogásokon túlmenően - az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét, a bizonyítékok mikénti értékelését sérelmezték. A tényállás megalapozottsága és az indokolási kötelezettség teljesítése folytán azonban ezek a jogorvoslatok eljárásjogi tilalmazottságuk okából sem vezethettek eredményre.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves értékelésével következtetett a IV.rendű vádlott büntetőjogi felelősségére.

A Be.4.§ (2) bekezdése értelmében kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem lehet a terhelt terhére értékelni.

Az e körben kialakult következetes ítélkezési gyakorlat szerint a terhelő ténymegállapítások olyan számú és súlyú bizonyíték meglétét kívánják meg, amelyekkel szemben - azok megalapozottsága, megbízhatósága, bizonyító ereje, valóságtartalma mellett - ésszerű kétely nem fogalmazható meg (ún. bírói bizonyosság).

Aa III.rendű, valamint a IV.rendű vádlottak az eljárás valamennyi szakaszában következetes vallomásokot terjesztettek elő, melyekkel a másodfokú bíróság határozatának korábbi részében már részletesen foglalkozott. Az elsőfokú bíróság

ezeket az előadásokat egyébként a tényállás egyéb részei vonatkozásában ítélezése alapjául el is fogadta. Valamennyi vádlott ún. hazugságvizsgálata, a poligráfos és a grafometriás vizsgálatok eredménye egyaránt cáfolta a IV.rendű vádlottaktív, de passzív részvételét is a cselekmény helyszínén.

A másodfokú bíróság megítélése szerint nagyon komoly kétségek fogalmazhatók meg az elsőfokú bíróság által a IV.rendű vádlottal szemben megállapított tények tekintetében, azok az elemi életszerűség követelményével egyik vádlott szemszögéből sem egyeztethetők össze.

A II.rendű vádlott és a IV.rendű vádlottkorábban gyakorlatilag nem ismerték egymást, bizalmi viszony egyikük részéről sem állhatott fenn. Az irányadó tényállás szerint a gyengébb intellektusú, öthónapos veszélyeztetett terhes IV.rendű vádlotttt, a utcában sohasem járt, helyismerettel nyilvánvalóan nem rendelkezett. Nem világos, hogy jelenléte a bűncselekmény helyszínén milyen segítséget jelentett volna a II.rendű vádlott számára; közreműködése sokkal inkább kockázati tényezőként jöhetett volna számításba.

A helyszínen történő szerepvállalása ellen szól az is, hogy ebben az esetben a II.rendű vádlottnak az elkövetés után mintegy kétórás autóútra kellett volna vállalkoznia --.....-..... útvonalon -, részben olyan időszakban, amikor a cselekmény ismertté válása folytán fokozott rendőri jelenléttel, ellenőrzésekkel is számolnia kellett. Ellenkező esetben viszont joggal reménykedhetett abban, hogy a rendőrség tényleges fellépése előtt, mintegy fél óra alatt biztonságosan hazaér.

Kétséges az is, hogy a IV.rendű vádlotthoz őszintén ragaszkodó, féltékeny természetű III.rendű vádlottbelegegyezett volna terhes élettársának szerepvállalásába ilyen súlyú bűncselekmény elkövetésében. Figyelemmel arra is, hogy elfogása esetén saját cselekvőségének felderítésével is számolnia kellett.

Az elsőfokú bíróság a IV.rendű vádlottbűnösségét **tanú12, tanú13, tanú14, tanú15 és tanú16** terhelő tartalmú vallomására alapítva állapította meg. Hangsúlyozni szükséges azonban, hogy a felsorolt tanúk valamennyien csak közvetett ismeretekkel rendelkeztek. **Tanú13** részben kétszeresen is közvetett tanú volt, hiszen egyrésztől élettársától, másrésztől a IV.rendű vádlottól hallottakról számolt be a hatóságoknak. Az említett személyek közül három tanú - **tanú12, tanú13 és tanú14** - az eljárás különböző szakaszaiban a döntő kérdésekben alapvetően eltérő vallomásokat terjesztett elő.

Tanú14 a nyomozás során első, az eljárási törvény előírásainak is megfelelő figyelemztetést követő vallomását (nyomozati iratok 4681-4685. oldalain) 2009. július 29-én tette meg, amelyben terhelő adatokat közölt a IV.rendű vádlottal szemben. E nyilatkozatában azonban olyan körülményekről is beszámolt, amelyek utólag nem nyertek igazolást. Így az eljárás későbbi szakaszában tett előadásában **tanú14** maga ismerte el: hamisan állította, hogy a cselekmény éjjelén kiskorú gyermekével az orvosi ügyeleten járt. Az a nyilatkozata sem bizonyult valósnak,

hogya a IV.rendű vádlottmég hazaérkezésének éjszakáján elégette az elkövetéskor viselt terepszínű ruháit. Az anyagi nehézségekkel küzdő családban a ruhák elégetésével kapcsolatban egyébként is megalapozott kételyek támaszthatók, ennek valótlanságát azonban igazolta a IV.rendű vádlott terepszínű ruházatának utólagos lefoglalása, illetve negatív eredménnyel záruló szakértői vizsgálata. **Tanú14** 2009. szeptember 4-én a IV.rendű vádlottal történt szembesítése során (nyomozati iratok 5953. oldalán) arról számolt be, hogy a III.rendű vádlott**tanú17t** a bűncselekmény éjszakáján elkábította. A történéseknek ez olyan meseszerű részlete, amely az eljárás során igazolást nem nyert. A bírósági szakaszban a tanú először megtagadta a vallomástételt (125. sorszámú jegyzőkönyv 11. oldalán), majd 209. sorszámú beadványában a nyomozás során tett vallomásait visszavonta, és azt állította, hogy a bűncselekmény elkövetésének éjjelén a IV.rendű vádlottotthon tartózkodott. A 2011. évi szeptember hó 6. napján tartott tárgyaláson (252. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 5-13. oldalain) nyomozati vallomásával ellenkező tartalommal azt állította, hogy a IV.rendű vádlott nem vett részt a bűncselekmény elkövetésében.

Az elsőfokú bíróság **tanú14** poligráfos hazugságvizsgálatát rendelte el.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a szóban forgó vizsgálatról egy hosszabb ideje folyó eljárásban, amikor a kérdések már számos alkalommal felmerültek, a válaszokat van idő megfontolni, és a vizsgált személy tisztában van azok következményeivel is: nem várható olyan megbízható eredmény, mint az eljárás kezdeti szakaszában. Befolyásolhatja a vizsgált személy fiziológiás reakcióit az is, hogy ismeri az eljárás egyéb adatait, a további bizonyítékokat is.

Mindezekkel összhangban mondja ki a 4/2007. BK vélemény, hogy a bizonyítás eszközeinek felsorolásában (Be.76.§ (1) bekezdés) szaktanácsadó közreműködése és poligráf alkalmazása nem szerepel. *A nyomozás során* szaktanácsadót lehet igénybe venni, ha pedig a terhelt vallomását poligráf alkalmazásával vizsgálják, szaktanácsadó igénybevétele kötelező (Be.182.§ (1) és (2) bekezdés). Ebből a szabályozásból az következik, hogy *a bírósági eljárásban* poligráf nem alkalmazható (BH 2007.8. szám). Azonos álláspontot képvisel a Legfelsőbb Bíróság a BH 2008/326. számú eseti döntésének indokolásában is: a szaktanácsadó véleménye nem bizonyítási eszköz; az a Be.76.§ (1) bekezdése szerinti felsorolásban nem szerepel. Szaktanácsadó csak a Be.182.§ (1) és (2) bekezdésében meghatározott okból - vagyis bizonyítási eszközök felkutatásához, összegyűjtéséhez, rögzítéséhez stb. - vehető igénybe. Szaktanácsadói vélemény alapján tehát tény bizonyítottnak nem tekinthető.

A kifejtettek miatt több mint három évvel a megvalósított cselekmény után ilyen vizsgálati módszer használata nem volt indokolt, és azt az eljárási szabályok sem teszik lehetővé. Következésképp a másodfokú bíróság **tanú14** poligráfos hazugságvizsgálatáról készített szaktanácsadói véleményt a bizonyítékok köréből kirekesztette. Azt azonban még ilyen körülmények között is szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy - szemben az elsőfokú bíróság által írtakkal - **szaktanácsadó1**

szaktanácsadói véleménye mindenben **tanú14** tárgyaláson tett vallomását támasztotta alá (ítélet 32. oldal első bekezdése).

Összességében **tanú14** következetlen, valamint több bizonyítékkal szembenálló vallomásának terhelő tényállításai alkalmatlanok voltak a IV.rendű vádlottfelelősségének megalapozására.

Tanú12 és **tanú13** tanúkat az eljárás nyomozati szakaszában, majd több ízben a bíróság előtt is kighallgatták. Vallomásaik - főként a IV.rendű vádlottcselekvőségét érintő részükben - nem tekinthetők következetesnek, mivel a tárgyaláson lényeges tények vonatkozásában nem tartották fenn nyomozati vallomásukat.

Tanú12 a nyomozás során első alkalommal (2009. február 17-én, nyomozati iratok 4711-4719. oldalain) tett nyilatkozatában olyan tényekről számolt be, amelyek utólag nem nyertek megerősítést. Egymillió forint fejében történő robbantásra szóló megbízásról beszélt. A megbízó gépkocsijának típusát Alfa Romeo-nak, színét feketének, a sofőrt szőke, rövid hajú, cigány származású férfiként jelölte meg. A második (2009. november 20-án, nyomozati iratok 4721-4727. oldalain) kihallgatása alkalmával tett terhelő előadást a IV.rendű vádlottal szemben. A szembesítés során (2009. szeptember 3-án, a nyomozati iratok 5937. oldalán) még fenntartotta korábbi terhelő vallomását. Az eljárás bírósági szakaszában tett előadása szerint azonban a IV.rendű vádlottnem a robbantáskor, hanem azt megelőzően járt a sértetti házánál (45. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 58. oldalán).

Tanú13 az eljárás kezdeti szakaszában a nyomozó hatóság előtt még a IV.rendű vádlottnak az elkövetés helyszínén való jelenlétéről tett említést (nyomozati iratok 4739. oldalán), amit a IV.rendű vádlottal történt szembesítés alkalmával is fenntartott (nyomozati iratok 5945. oldalán). A tárgyaláson azonban **tanú12**vel megegyező nyilatkozatot tett; eszerint a IV.rendű vádlottnem a robbantáskor, hanem azt megelőzően két-három héttel járt a bűncselekmény helyszínén (45. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 64-65. oldalain).

A bírósági tárgyaláson számos adat utalt arra, hogy az eljárás résztvevői igyekeztek befolyásolni a tanúkat vallomásuk megtételében. A másodfokú bíróság - a fenti körülményekre figyelemmel - ennek ellenére sem tulajdonított olyan bizonyító erőt e tanúk nyomozati vallomásának, mely alkalmas lett volna a IV.rendű vádlottvallomásának és az azt alátámasztó bizonyítékoknak a megcáfolására.

Az eljárás során mindvégig tehát kizárólag két tanú tartotta fenn a IV.rendű vádlottérintettségére vonatkozó előadását: **tanú15** és **tanú16**. A két tanú vallomása azonban nem teljesen egyezett egymással. **tanú15** tudomása szerint a kézigránát bedobója IV.rendű vádlottvolt, míg **tanú16** ezzel ellentétes tényt állított.

A másodfokú bíróság további olyan körülményeket is észlelt, amelyek komoly kétségeket támasztottak és óvatosságra intettek a IV.rendű vádlottal szemben az

eljárás egyes szakaszaiban, illetve mindvégig terhelően nyilatkozó tanúk vallomásainak értékelését, bizonyító erejét illetően.

Mindenképpen ilyennek kellett tekinteni azt, hogy az eljárás során nem sikerült megnyugtatóan feltárni az érintett személyek - vallomásaikat, illetve azok megváltoztatását motiváló - kapcsolatrendszerét és érdekviszonyait. Az ezzel összefüggésben megismert adatok, illetve esetenként csak felvetődött, megfogalmazódott lehetőségek azonban mindenképpen azt erősítették, hogy a szóban forgó terhelő vallomások sem külön-külön, sem összességükben nem alkalmasak ilyen súlyú bűncselekmény cselekvőségének megalapozásához.

Így **tanú15** a III.rendű vádlottbörtönbe kerülése után élettársi kapcsolatot létesített a IV.rendű vádlottal. Terhelő tartalmú vallomását azt követően tette, hogy a IV.rendű vádlottot elhagyta, és nem is titkolta, hogy emiatt haragszik rá. **Tanú14** - a bűncselekmény idején ő is a III.r. vádlott élettársa - a IV.rendű vádlottat követően ugyancsak élettársa lett **tanú15**nek, a terhelő vallomások megtétele éppen ennek idejére esik.

Tanú12 és **tanú13** a bűncselekmény elkövetése és terhelő vallomásaik idején ugyancsak élettársak voltak. **Tanú12** vonatkozásában még az sem volt kizárható, hogy a lopás vonatkozásában remélt „vádalku” érdekében tette meg vallomását; adat merült fel arra is, hogy a nyomravezetői díjból is részesülhetett.

A IV.rendű vádlottnak a bűncselekmény elkövetésében való részvételét nem erősítette meg a határozat korábbi részében már értékelt, a titkos adatszerzés során készült okiratok tartalma sem. A III.rendű vádlottbeszélgetései még utalásszerűen sem tartalmaztak olyan körülményt, adatot, amely a IV.rendű vádlotrészvételének gyanúját felvetette volna.

Az ügyben további, kétséget ébresztő körülmények is feltárhatóak voltak: közülük szükséges kiemelni **tanú13** tanúvallomását (nyomozati iratok 5945. oldaláról), aki a nyomozó hatóság előtt arról nyilatkozott, hogy a bűncselekmény egyik gyermekkorú sértettje meg akarta fogni apja kezét, akinek keze a gyermek kezében maradt. Az elsőfokú bíróság lényeges bizonyító erőt tulajdonított **tanú12**, valamint **tanú13** tanúvallomásának arra hivatkozással, hogy olyan körülményről számoltak be, amelyet kizárólag az elkövetés helyszínén jelen lévő személy ismerhetett, illetőleg tudhatott nekik erről beszámolni. Nevezetesen azt állították a nyomozó hatóság előtt, hogy a IV.rendű vádlott szerint az egyik sértett a robbantáskor a kezében távirányítót tartott.

A másodfokú bíróság megítélése szerint ennek a körülménynek kiemelt jelentőség több okból sem tulajdonítható. Minenekelőtt azért, mert nemcsak bizonyítást nem nyert, de adat sem merült fel arra vonatkozóan, hogy bármelyik sértett távirányítót tartott volna a kezében a kézigránát lakásba dobásakor. Ezen túlmenően tény az is, hogy a sajtóbeszámolókból széles körben azonnal ismertté vált, hogy a sértetteket tévénezés közben érte a támadás. Ennek alapján bárki feltételezhette, hogy valamelyiküknek távkapcsoló volt a kezében.

Ráadásul a nyomozás során, 2009. február 20-án **tanú12** és **tanú13** ugyan egyezően - szinte szó szerint azonos módon - nyilatkozott ebben a kérdésben, de rendkívül bizonytalanul. Ennek lényege, hogy „az az ember, aki felrobbant, annak *valami* volt a kezében, lehet hogy tv. távirányítót mondott a Zsanett, *de ebben nem vagyok már biztos.*”

Tanú16 - mint zárvatárs - vallomásának bizonyító ereje önmagában is csekély volt, vallomástételének indoka sem volt feltárható. A nyomozás során tett és a tárgyaláson fenntartott előadása szerint a IV.rendű vádlottás társa az elkövetés előtt „kábitószerezték”. Ilyen tényre utaló adat az egész eljárás során nem merült fel.

A IV.rendű vádlottnak a bűncselekmény megvalósításában való részvételét egyetlen vádlott sem állította, azt objektív bizonyíték sem igazolta, míg a személyi bizonyítékok olyan mértékben voltak ellenmondásosak és megbízhatatlanok, hogy lehetetlenné tették az aggálytalan állásfoglalást. A kifejtett érvek miatt a másodfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a IV.rendű vádlottcselekvősege az ügyben nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást.

Az I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak vonatkozásában a fentiek szerint kiegészített, illetve helyesbített tényállás, valamint a IV.rendű vádlotttekintetében megállapított eltérő tényállás a Be.352.§ (2) bekezdése folytán irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett az I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak büntetőjogi felelősségére. Az e vádlottak felmentését célzó fellebbezések tehát nem voltak megalapozottak.

Ugyanakkor a IV.rendű vádlottat a másodfokú bíróság az ellene a Btk.166.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a), f) és i) pontjai szerint minősülő - bűnsegédként elkövetett - emberölés büntettének vádjától a Be.6.§ (3) bekezdésének b) pontjának II./ fordulata alapján - bizonyítottság hiányában - felmentette.

A IV.rendű vádlottás védőjének felmentést célzó jogorvoslati kérelme tehát alapos volt.

Helyesen a Btk.2.§-ában megfogalmazott jogelvnek megfelelően járt el az elsőfokú bíróság, amikor a cselekmények jogi értékelésekor az azok elkövetésekor hatályos Büntető törvénykönyvet alkalmazta. Az elbíráláskor hatályban lévő új büntető anyagi rendelkezések ugyanis - határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a középértékre vonatkozó szabályok kötelező előírása (Btk.83.§ (2) bekezdés),

illetve a büntetési tétel felső határának 15 évről 20 évre emelkedése folytán (Btk.40.§ (2) bekezdés) - a vádlottak számára hátrányosabb szabályokat tartalmaznak.

Az I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottak cselekményeinek minősítése is megfelel az anyagi büntető jogszabályoknak.

Figyelemmel az elkövetés eszközére, alkalmazásának módjára és eredményére: nyilvánvaló, hogy az I.rendű és II.rendű vádlottak szándéka kiterjedt a sértettek halálára is. A kézigránát tényállásban írt módon és körülmények közötti használata sem ijesztgetésre, félelemkeltésre, sem a sértettek „megleckéztetésére” nem volt alkalmas; egyértelműen a helyiségben tartózkodó személyek halálával kellett számolniuk.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban az ölési szándék formáját illetően indokolt különbséget tenni a bűncsekmény befejezett és kísérleti szakban maradt része között.

A bűncselekmény kiváltó oka az I.rendű vádlottnak **sértett1** el fennálló nézeteltérése, konfliktusa, célja pedig az emiatt és vele szemben történő bosszúállás volt. A sértett házának elrendezését, az ott élő személyek számát és szokásait illetően tájékozott az I.rendű vádlottnak, és erre figyelemmel a II.rendű vádlottnak is tisztában kellett lennie azzal, hogy az elkövetés időpontjában **sértett1** és élettársa a családi ház nagyszobájában (hálósobájában) fog tartózkodni, ahol a tv. is található. Az irányadó tényállás szerint ezt a II.rendű vádlottnak látnia is kellett. Az elkövetés eszközére és módjára figyelemmel ezért e két sértettel szemben csak az egyenes ölési szándékukra lehetett következtetést vonni.

Ugyanezen körülmények ismeretében azonban legalábbis számolniuk kellett azzal is, hogy a család kiskorú gyermekei, illetve közülük többen ugyancsak a nagyszobában fognak tartózkodni a támadás időpontjában, következésképpen ők is halálos eredménnyel járó sérüléseket szenvednek. Alapos okkal ennek ellenkezőjében nem bizakodhattak, tehát mindebbe belenyugodva, e személyek vonatkozásában eshetőlegesen szándékkal cselekedtek.

Az irányadó tényállás szerint a III.rendű vádlotta kézigránát átadásakor tisztában volt annak tervezett felhasználásával, következésképpen azzal is, hogy a támadás legalábbis a két felnőtt személy halálát fogja okozni. Ezt ugyan nem kívánta, de mindebbe belenyugodva cselekedett. Vonatkozásában tehát a teljes bűncselekményt illetően a szándék eshetőlegesen formájára lehetett következtetést vonni.

A másodfokú bíróság egyebekben mindenben osztotta az elsőfokú bíróságnak a minősítő körülmények - az előre kiterveltség, a több emberen, illetve a tizenhétedik életévét be nem töltött személy sérelmére történő elkövetés - körében kifejtett jogi érveit.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság csak részben tárta fel helyesen, több vonatkozásban is kiegészítésre, illetve helyesbítésre szorultak; indokolt volt ezért azok vádlottankénti ismételt számba vétele.

A II.rendű vádlott esetében nyomatékos súlyosító körülmény volt, hogy cselekménye három körülménynél fogva is súlyosabban minősült. Különösen arra figyelemmel, hogy ennek ténybeli alapjai mindhárom esetben a súlyosabb minősüléshez szükséges mértéken felül, azt meghaladóan voltak adottak: az elkövetést egy hónapot meghaladó tartamú előkészítő tevékenység előzte meg, a sértettek száma öt fő volt, közülük hárman nem töltötték be tizennegyedik életévüket.

A bűncselekmény tárgyi súlyát alapvetően meghatározó, és az elkövető személyi társadalomra veszélyességének fokát tükröző ezen körülmény mellett terhére kellett értékelni, hogy a bűncselekmény különösen az elkövetés körzetében, de az egész városban is a köznyugalmat súlyosan és hosszú időre megzavarta. Ugyancsak súlyosító körülmény volt, hogy a vádlott visszaesőnek nem minősülő, többszörös bűnismétlő. Ennek nyomatékát némileg csökkentette, hogy utolsó elítélése óta viszonylag hosszú idő telt el.

Enyhítő körülmény volt a fentiekkel szemben, hogy három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, hogy a három gyermekkorú sértett vonatkozásában eshetőleges szándék terhelte és a cselekmény kísérleti szakban maradt, illetve a bűncselekmény elkövetése és jogerős elbírálása között csaknem négy év telt el, melynek túlnyomó részét előzetes fogvatartásban töltötte. Az előbbi körülmény nyomatékát a kísérlet befejezett volta, míg az utóbbit a bűncselekmény kiemelkedő súlyossága, el nem évülése csökkentette.

Mindezeket értékelve a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, mely szerint a büntetés Btk.37.§-ában megfogalmazott céljai a II.rendű vádlottal szemben - mind generál-, mind pedig speciálpreventív szempontból - csak a legsúlyosabb, életfogytig tartó szabadságvesztéssel érhetők el. Büntetésének enyhítésére törvényes lehetőség nincs.

Az I.rendű vádlott tekintetében - a fentiekben részletezett tartalommal - a bűncselekmény három körülmény folytán történő súlyosabb minősülése, illetve a köznyugalom súlyos megzavarása volt nyomatékos súlyosító körülmény.

Esetében is enyhítő körülményként kellett figyelembe venni - ugyancsak a fentebb írt tartalommal -, hogy négy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, az időmúlás tényét, a gyermekkorú sértettek vonatkozásában a kísérleti szakban maradást és az

esetileges szándékot. Továbbá javára került értékelésre - a bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlyára figyelemmel kisebb nyomatékka - büntetlen előélete.

A másodfokú bíróság összességében az I.rendű vádlottbüntetését is szükségesnek, de egyúttal elégségesnek is találta a büntetési célok eléréséhez; annak sem súlyosbítását, sem pedig enyhítését nem találta indokoltnak.

A *III.rendű vádlott* vonatkozásában súlyosító körülmény, hogy cselekménye két körülménynél fogva is súlyosabban minősül, illetve - nagy nyomatékka - visszaesőnek nem minősülő, többszörös bűnismétlő volta. Korábban tizenegy alkalommal állt bíróság előtt, köztük jelentős súlyú bűncselekmények miatt is.

Nyomatékos enyhítő körülmény volt ezzel szemben feltáró jellegű beismerő vallomása, mely döntő mértékben járult hozzá az ügy teljes körű felderítéséhez; megbánása, illetve bűnsegédi közreműködése, esetileges szándéka. Javára kellett figyelembe venni a kiskorú gyermek eltartását, illetve - társaihoz hasonlóan - az időmúlás tényét.

A fenti bűnösségi körülményeket értékelve a másodfokú bíróság úgy látta, hogy az elsőfokú bíróság által vele szembe kiszabott tíz éves szabadságvesztés némileg enyhe. A nagyszámú és részben számottevő súlyú enyhítő körülményre figyelemmel azonban a Btk.37.§-ában megfogalmazott célok eléréséhez a tizenkét év tartamú, határozott ideig tartó szabadságvesztést is elegendőnek találta.

Összességében tehát a másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezést a III.rendű vádlottbüntetésének súlyosbítását célzó részében találta alaposnak. Nem találta ugyanakkor megalapozottnak a III.rendű vádlott és védője által bejelentett jogorvoslati kérelmeket enyhítést célzó részükben sem.

Az elsőfokú bíróság a bűnjelként lefoglalt és megsemmisíteni rendelt robbantószerkezetekből származó anyagmaradványok lefoglalásának megszüntetéséről a Be.155.§ (1) bekezdése alapján nem hozott rendelkezést, ezért azt a másodfokú bíróság pótolta.

Megállapította, hogy a IV.rendű vádlottesetében a nyomozás során, valamint az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget - felmentése folytán - a Be.339.§ (1) bekezdése alapján az állam viseli.

A kifejtetteknek megfelelően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a IV.rendű vádlott vonatkozásában bűnösségét és a bűnügyi költség viselését, a III.rendű vádlotttekintetében a büntetését, illetve ezen túlmenően a bűnjeleket érintő részében a Be.372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése értelmében helybenhagyta azzal, hogy az utolsó előtti tárgyalási nap időpontját helyesbítette. Az helyesen 2012. évi február hó 17. napja volt.

A Btk.99.§ (1) bekezdése alapján rendelkezett az I.rendű és a II.rendű vádlottak vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a másodfokú bíróság határozathozataláig előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról is.

A Be.381.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a II. és III.rendű vádlottakat a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére. A IV.rendű vádlottvonatkozásában - felmentésére figyelemmel - a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be.339.§ (1) bekezdése szerint az állam viseli.

A Btk.92.§ (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságot a III.rendű vádlott vonatkozásában összbüntetési eljárás lefolytatására hívta fel, mivel annak feltételei a jelenlegi, valamint a Siklósi Városi Bíróság 4.B.80/2009/81. számú ítélettel elbírált valamennyi cselekmény ún. quasi halmazati viszonya és a büntetések folyamatos töltése folytán fennállnak.

P é c s, 2012. október 11.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Halász Etelka s.k. előadó bíró, Dr.Túri Tamás s.k. bíró

A Pécsi Törvényszék 10.B.57/2010/305. számú ítéletének I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottakra vonatkozó része a Pécsi Ítéltábla Bf.II.197/2012/17. számú ítéletében foglalt változtatásokkal a 2012. évi október hó 11. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.Krémer László s.k.
a tanács elnöke

Az ítélet a IV.r. vádlott vonatkozásában 2013. január 15-én jogerőre emelkedett.

Dr.Krémer László s.k.
a tanács elnöke